

MART 2020

ANTIMIKROBNA REZISTENCIJA U HRANI

Antimikrobna rezistencija (AMR) je sposobnost mikroorganizama da se odupru lijekovima koji se koriste za liječenje infekcija. To je glavna globalna prijetnja, koja povećava zabrinutost za zdravlje ljudi i životinja. To također ima posljedice na zdravstvenu ispravnost i osiguravanje hrane te ekonomsku dobrobit miliona domaćinstava. Postoje jasni naučni dokazi da hrana može biti sredstvo izloženosti bakterijama otpornim na antimikrobne agense. To uključuje, ali nije ograničeno na, hranu dobivenu od stoke i peradi, ribu te voće i povrće. Antimikrobni lijekovi važni su za očuvanje zdravlja životinja i biljaka

te za održavanje dobrobiti životinja i sigurnosti hrane. Istovremeno, prepoznato je da upotreba antimikrobnih sredstava u poljoprivredi doprinosi nastanku antimikrobne otpornosti.

Budući da hrana može postati kontaminirana bakterijama otpornim na antimikrobne agense i genima otpornosti na iste, bilo gdje u prehrambenom lancu, od primarne proizvodnje do konzumiranja, i konvencionalno i organski proizvedeni proizvodi potencijalno su osjetljivi na kontaminaciju takvim organizmima.

Kada ljudi, putem hrane ili vode, unesu u organizam mikroorganizme otporne na antimikrobne agense, neki od njih mogu prouzrokovati obolijevanje. Takve, kao i druge vrste mikroorganizma mogu poslužiti i kao izvor AMR gena, koje onda mogu dobiti drugi mikroorganizmi u gastrointestinalnom traktu, uključujući ljudske patogene. Zdravstvene i ekonomске posljedice AMR-a potencijalno su ogromne. Međutim, puni utjecaj i dalje je teško procijeniti.

FAO usko surađuje s ključnim partnerima kao što su Svjetska organizacija za zdravlje životinja (OIE), Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) i dr., u globalnom odgovoru na prijetnju AMR.

HIGIJENSKE PRAKSE I SANITACIJA

Treba uložiti zajedničke napore da se hrana zaštiti od kontaminacije patogenim mikroorganizmima, uključujući i one koji nose gene za AMR. To uključuje upotrebu ispravne sanitacije i higijenskih praksi, kao i upotrebu antimikrobnih lijekova u poljoprivredi samo kada je to potrebno, a ne kao

sredstvo za poticanje rasta ili kao pokušaj rješavanja nedostataka u praksi uzgoja.

AMR nije zabilježena u praksi kada se sredstva za sanitaciju i biocidi koriste u skladu sa preporukama proizvođača. Trenutno je veća korist od upotrebe sredstava za sanitaciju i biocida, nego što je to rizik od razvoja rezistentnih organizama.

KLJUČNE ČINJENICE

ANTIMIKROBNA REZISTENCIJA

OKO 700.000 SMRTINIH SLUČAJEVA U SVIJETU, SVAKE GODINE, POVEZANO JE SA ANTIMIKROBNOM REZISTENCIJOM (AMR), NEKI SMRTNI SLUČAJEVI SU POVEZANI SA AMR PORIJEKLOM IZ HRANE

PREHRAMBENI SISTEMI IGRAJU VAŽNU ULOGU U RAZVOJU I ŠIRENJU AMR

PRISUSTVO MIKROORGANIZMA REZIDENTNIH NA ANTIMIKROBNA SREDSTVA U SISTEMIMA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE I PREHRAMBENIM LANCIMA PREDSTAVLJA POTENCIJALNI PUT IZLOŽENOSTI ZA SVAKOGA

DOBRE HIGIJENSKE PRAKSE U POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI, KOJE SU OD FUNDAMENTALNOG ZNAČAJA ZA POSTIZANJE SIGURNOSTI HRANE, TAKOĐER SU KLJUČNE ZA RJEŠAVANJE AMR

NADZOR AMR I UPOTREBA ANTIMIKROBNIH TVARI U OKRUŽENJU PRIMARNE PROIZVODNJE HRANE JE OD KLJUČNE VAŽNOSTI ZA DOBIJANJE NEOPHODNIH PODATAKA ZA PROCJENU RIZIKA I UPRAVLJANJE RIZIKOM

FAO-EMPRES Food Safety

E-MAIL
Food-Chain-Crisis@fao.org

WEB-SITE
www.fao.org/food-chain-crisis
www.fao.org

Food and Agriculture Organization of the United Nations

UPRAVLJANJE AMR-OM U PREHRAMBENOM LANCU

Upravljanje AMR-om u prehrambenom lancu složeno je i zahtijeva provedbu dobrih praksi, počevši od primarne proizvodnje, pa do potrošnje. Na praktičnom nivou, ukupni cilj kontrole prenosa AMR putem hrane sličan je zahtjevima za kontrolu ostalih opasnosti porijeklom iz hrane. Naglasak bi trebao biti stavljen na mjere za upravljanje mikrobnom populacijom, uključujući one koje predstavljaju izvor AMR gena u hrani, kao i na okolišne čimbenike koji mogu pridonijeti razvoju otpornosti.

Do sada najučinkovitiji pristup za ograničavanje upotrebe antimikrobnih lijekova u poljoprivredi je smanjenje potrebe za liječenjem bolesti životinja i biljaka. Za kopnene i vodene životinje to uključuje usvajanje dobrih praksi upravljanja poput biosigurnosti, cijepljenja i pravilne prehrane. U biljnoj proizvodnji upotreba dobro uspostavljenih postupaka integriranog upravljanja štetočinama (IPM) - sistemskog pristupa dizajniranog za minimiziranje ekonomskih gubitaka usjeva, kao i minimiziranje rizika za ljude i okoliš, može i povećati prinos i smanjiti potreba za antimikrobnim tretmanima.

Na nivou proizvodnje, FAO podržava primjenu dobre higijenske prakse i mjera za sprečavanje kontaminacije, kao i odgovornu upotrebu antimikrobnih lijekova kako bi se smanjio rizik po sigurnost hrane. To treba da se nastavi i izvan samih farmi, gdje su jednako važni, kako pridržavanje dobre higijenske i proizvodne prakse od strane svih subjekata u poslovanju s hrana, tako i provjera putem sistema inspekcijske službe, zasnovana na procjeni rizika. Također su nužni i efikasni sistemi praćenja i nadzora,

koji prate upotrebu antimikrobnih tvari i prisustvo AMR kod ljudi i u prehrambenim lancima. Jedan dio takvog napora jesu postojeći programi praćenja ostataka veterinarskih lijekova koji programi se primjenjuju samo u nekim zemljama i često ih je potrebno ojačati. FAO i Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA) također pružaju vladama podršku i obuku o tome kako uspostaviti i efektivno provoditi programe praćenja ostataka veterinarskih lijekova. Drugi način na koji FAO pomaže zemljama je putem alata za mapiranje AMR laboratorija. Uz pomoć FAO-a, zemlje mogu procijeniti svoje državne nadzorne i laboratorijske kapacitete te identificirati područja kojima će dati prioritet prilikom raspodjele investicija.

ODGOVOR

Kao odgovor na povećanu globalnu pažnju po pitanju ozbiljnosti prijetnje koju AMR predstavlja po javno zdravlje, te prepoznajući potrebu za jednim sveobuhvatnim i multidisciplinarnim pristupom AMR-u, u 2017. godini Codex Alimentarius Komisija, tijelo za upravljanje rizikom Zajedničkog programa za standarde Organizacije za hrani i poljoprivredu / Svjetske zdravstvene organizacije, ponovno je uspostavilo Radnu grupu za antimikrobnu rezistenciju.

Radna grupa razvija naučno zasnovane smjernice za upravljanje AMR porijeklom iz hrane, uzimajući u obzir rezultate rada i standarde relevantnih međunarodnih organizacija, te "One Health" pristup, kako bi se osiguralo da zemlje članice imaju upute potrebne za omogućavanje koherentnog upravljanja AMR-om duž prehrambenog lanca.

Some rights reserved. This work is available under a CC BY-NC-SA 3.0 IGO licence